

HRVATSKA PLATFORMA ZA SMANJENJE RIZIKA OD KATASTROFA

Republika Hrvatska uspostavila je Hrvatsku platformu za smanjenje rizika od katastrofa kao stalni forum za razmjenu mišljenja, te iznošenje stavova, prijedloga i postignuća koji doprinose smanjenju rizika od katastrofa u svim područjima ljudskog djelovanja sa ciljem da politika smanjenja rizika od katastrofa postane nacionalni prioritet i prioritet lokalne zajednice, sa snažnom institucionalnom osnovom za njenu primjenu, kako je i utvrđeno Zaključkom Vlade Republike Hrvatske kad je pokrenut proces uspostave Hrvatske platforme za smanjenje rizika od katastrofa.

Vlada Republike Hrvatske je na prijedlog Državne uprave za zaštitu i spašavanje u ožujku 2009. godine donijela odluku o održavanju konferencije Hrvatske platforme za smanjenje rizika od katastrofa, koja bi se trebala održavati svake godine (u rujnu), pod predsjedanjem predstavnika Vlade RH.

Tom odlukom ustrojen je Odbor Hrvatske platforme, pod predsjedanjem potpredsjednice Vlade RH, te sa članovima iz svih ministarstava i drugih državnih tijela. Na sudjelovanje su pozvani i predstavnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, veliki gospodarski subjekti, javna poduzeća, nevladine udruge koje se bave zaštitom i spašavanjem, posebno Hrvatski Crveni križ, Hrvatska gorska služba spašavanja, Hrvatska vatrogasna zajednica i druge, te predstavnici vjerskih zajednica registriranih u Republici Hrvatskoj, a istovremeno je zadužena Državna uprava za zaštitu i spašavanje da organizira konferencije i između konferencija djeluje kao sekretarijat Hrvatske platforme.

Odbor Hrvatske platforme ustrojen u svibnju 2009. utvrdio je svojim programom da ima za cilj da se kroz nacionalnu platformu osigura sudjelovanje svih čimbenika društva, da svatko u svom segmentu razvoja zemlje i društva u cjelini osiguraju najveću moguću skrb o ugradnji svijesti o postojanju opasnosti od katastrofa, jednako prirodnih i ljudskim djelovanjem izazvanih, odnosno o povećanju rizika zbog razvoja za koji se zalaže. Ujedno su pozvani svi sudionici da pripreme i prijave svoje radove na temu smanjenja rizika od katastrofa za prvu konferenciju Hrvatske platforme. Posebno su pozvani mediji da se priključe radu Hrvatske platforme.

Kao cilj postavljeno je smanjenje rizika od katastrofa koje već postoje ili onih koje tek mogu nastati. Republika Hrvatska već niz godina primjenjuje propise kojima se smanjuju rizici od katastrofa kroz gradnju objekata otpornih na seizmičke aktivnosti, kroz odgovorno prostorno planiranje i slično, ali još uvijek ima prostora za daljnji napredak u smanjenju rizika u budućem razvoju.

Prva konferencija Hrvatske platforme održana je 9. studenoga 2009. godine, uz sudjelovanje preko 180 sudionika iz tijela vlasti, velikih gospodarskih subjekata,

znanstvene zajednice (HAZU i više fakulteta i instituta), te udruga građana i vjerskih zajednica.

Za prvu konferenciju Hrvatske platforme prijavljen je ukupno 51 stručni ili znanstveni rad sa temama smanjenja rizika od katastrofa, većim dijelom iz područja prevencije, te usklađivanja zajedničkog djelovanja, a dijelom i iz područja upravljanja u izvanrednim situacijama i jačanja kapaciteta za odgovor, posebice s naglascima na jačanje kooperativnosti i interoperabilnosti različitih snaga u složenim akcijama.

Konferencija je kroz veliki broj prijavljenih radova pokazala da postoji potreba za stalnim djelovanjem na smanjenju rizika od katastrofa. Ujedno se pokazalo da različite djelatnosti, središnja tijela državne uprave, znanstvene ustanove, nevladine udruge, te gospodarski subjekti iz različitih područja djelovanja procjenjuju smanjenje rizika od katastrofa bitnim za vlastiti napredak i razvitak, te treba očekivati da aktivno u budućnosti doprinose smanjenju rizika od katastrofa u lokalnim sredinama i na državnoj razini.

Na kraju konferencije usvojeni su zaključci u kojima se navodi:

1. Kroz radove i rasprave na Konferenciji naglašena je potreba boljeg povezivanja i razumijevanja različitih znanstvenih i društvenih disciplina, te je uočen interes za njihovo povezivanje u razvoju i djelovanju, a time i u diobi odgovornosti za smanjenje rizika od katastrofa. Procjenjivanje rizika bi se u budućnosti trebalo razvijati kroz primjenu najnovijih znanstvenih postignuća i tehnoloških rješenja, te uključivanje u sustave ranog upozoravanja, u čemu znanost ima posebnu ulogu. Pri tome bi se kroz multisektorski pristup maksimalno koristilo vlastito znanje i vlastite kapacitete, prvenstveno najkompetentnijih znanstvenih i znanstveno-nastavnih institucija u Republici Hrvatskoj. Treba poticati mogućnosti usmjeravanja sredstava u projekte smanjenja rizika od katastrofa i daljnji dobro usmjereni razvitak uključenih znanstvenih kapaciteta. Zbog toga konferencija potiče povezivanje znanstvenih institucija i svih subjekata uključenih u djelovanje na smanjenju rizika od katastrofa i odgovoru na katastrofe, te izgradnji sustava ranog upozoravanja.

2. Značajna komponenta ranog upozoravanja je izgradnja svijesti o postojanju rizika od katastrofa kod svih građana. U tome posebnu ulogu trebaju imati obrazovni i odgojni sustavi i procesi, od obitelji, predškolskog odgoja do visokoškolskog obrazovanja. U nastavne programe potrebno je ugraditi teme koje pojašnjavaju potrebu za smanjenjem rizika od katastrofa i izgradnju sigurnog ponašanja, a razvijaju kulturu samopomoći i solidarnosti sa svima koji su ugroženi opasnostima od katastrofa. Osim obrazovnih i odgojnih institucija, važnu ulogu u izgradnji svijesti kod građana trebaju imati i mediji s kojima treba uspostaviti aktivnu suradnju.

3. Rasprava na prvoj Konferenciji potvrdila je spremnost znanosti, stručnih institucija, gospodarskih subjekata, tijela državne uprave i udruga građana, te medija da aktivno doprinose povećanju sigurnosti u Republici Hrvatskoj kroz proaktivno ponašanje u cilju smanjenja rizika od katastrofa. U tom procesu važno mjesto pripada i razvitku i jačanju javno-privatnog partnerstva, jačanju gospodarske osnove društva, uz uvažavanje specifičnosti regija i lokalnih raznolikosti, te posebice skrb o ravnomjernom razvitku i skrb o jačanju ruralnih sredina i regija.

4. Usmjeravanje svih sudionika na vlastiti doprinos i djelovanje u procesu smanjenja rizika do katastrofa bitno je postignuće prve Konferencije. Sudionici su naglasili da su prepoznali svoje zadaće u razvoju kapaciteta za djelovanje i upravljanje u katastrofama, i to na političkoj, tehničkoj i institucionalnoj razini. Napredak bi se u budućnosti trebao osigurati kroz jačanje dijaloga, uspostavu koordinacije i razmjenu informacija između kriznih menadžera i razvojnih sektora, te regionalni i lokalni pristup odgovoru na katastrofe, sa fokusom na smanjenje rizika.

Svi radovi prijavljeni za Prvu konferenciju Hrvatske platforme biti će publicirani u Zborniku radova koji bi trebao izaći početkom 2010. godine u izdanju Državne uprave za zaštitu i spašavanje.